

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Institutionen för neurovetenskap och fysiologi
Fysioterapi

**INSTRUMENT FÖR UTVECKLING OCH
BEDÖMNING I VERKSAMHETSFÖRLAGD
UTBILDNING**

TERMIN 4

2016-03-07 ad

Instrument för utveckling och bedömning i verksamhetsförlagd utbildning

Bakgrund och syfte

Den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) är en fortsättning på lärandet i den teoretiska delen. Syftet med instrumentet är att hjälpa studenten att se sin utveckling under VFU samt att för handledaren underlätta handledning, bedömning och examination av studenter.

Detta instrument är framställt på Fysioterapeutprogrammet, Institutionen för neurovetenskap och fysiologi på Göteborgs Universitet, utifrån en förlaga från Uppsala Universitet, som i sin tur var en översättning och modifiering av bedömningskriterier för VFU vid fysioterapeututbildning vid University of East London. Instrumentet är uppbyggt av sex olika observerbara, bedömningsbara områden, som tillsammans skall ge en helhetsbild av studentens förmåga. Inom varje område beskrivs två nivåer; godkänd och underkänd förmåga.

Praktiskt tillvägagångssätt

Instrumentet är tänkt att användas under hela praktikperioden som ett stöd för handledningen. Bedömning görs vid praktikperiodens mitt och vid dess slut. Detta förutsätter att handledaren under praktikperioden kontinuerligt observerar studenten i patientsituationer och i andra arbetsuppgifter.

I mitten av praktikperioden diskuterar studenten och handledaren utvecklingen i förhållande till godkändnivån. Utvecklingsnivån på de olika bedömningsområdena graderas enligt följande:

I= Tydligt observerbar utveckling; bör hinna utvecklas till godkändnivån

II= Svag utveckling; risk för att inte hinna nå godkändnivån

I de fall då risk finns att studenten inte kommer att hinna utvecklas till godkändnivån kontaktas kursansvarig lärare. Se Handlingsplan vid risk för underkännande.

För att studenten skall bli godkänd på hela praktikperioden krävs att han/hon är godkänd på samtliga områden. Det är bedömningen som görs vid praktikperiodens slut, som ligger till grund för handledarens betyg; godkänd eller underkänd. Till instrumentet hör ett bedömningsformulär, i vilket handledaren skriver in betyg, sammanfattande bedömning/kommentar och rekommendationer för nästkommande utbildningsperioden. Det ifyllda dokumentet skall undertecknas av student och handledare.

Mål för verksamhetsförlagd utbildning

För övergripande mål se studiehandledning

KUNSKAP OCH FÖRSTÅELSE

1. Problemlösning/kliniskt resonerande

Under varje period av VFU skall studenten ha utvecklat och eller vidareutvecklat förmågan till att:

- arbeta enligt Fysioterapiprocessen; identifiera patientens problem och mål, undersöka, analysera och göra en sammanfattande bedömning samt målformulering med delmål, planering och genomförande av behandling, utvärdering och uppföljning.
- motivera handlingar, beslut och bedömningar utifrån relevanta teoretiska kunskaper
- arbeta logiskt och reflekterande samt värdera den egna insatsen kritiskt
- resonera kliniskt, förklara vad som ligger till grund för att man väljer en viss åtgärd samt vilken teoretisk bakgrund man har till den undersökning eller behandling man har valt att använda.
- reflektera kring arbetet med patienten

FÄRDIGHET OCH FÖRMÅGA

2. Undersökning och behandling

Under varje period av VFU skall studenten ha utvecklat och eller vidareutvecklat förmågan till att:

- förbereda för undersökning och behandling på adekvat sätt
- välja, anpassa, utföra och motivera val och anpassning av adekvata metoder/tekniker/åtgärder korrekt och smidigt i det enskilda fallet utifrån teoretiska kunskaper

3. Kommunikation

Under varje period av VFU skall studenten ha utvecklat och eller vidareutvecklat förmågan till att:

- ha en god verbal och ickeverbal kommunikation
- ha en god förmåga att lyssna på patienten
- ge förstålig och tydlig instruktion/information till såväl individ som grupp
- ge konstruktiv feedback på ett tydligt sätt både till patienter, kurskamrater och handledare

4. Dokumentation

Under varje period av VFU skall studenten ha utvecklat och eller vidareutvecklat förmågan till att:

- skriva journaler som uppfyller patientdatalagen och den aktuella VFU-platsens krav
- dokumentera informationen strukturerat utifrån Fysioterapiprocessen i nära anslutning till patientkontakt

VÄRDERING OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT

5. Samverkan och förhållningssätt

Under varje period av VFU skall studenten ha utvecklat och eller vidareutvecklat god förmågan till att:

- samverka med eventuell kurskamrat och därigenom utveckla sitt lärande
- aktivt samverka och delta i teamarbete
- respektera den enskilde patientens rättigheter och behov
- planera och organisera såväl egen arbetsbörda som arbetstid på ett ansvarsfullt sätt
- ta ansvar för det egna lärandet och tillvarata möjligheter till professionell utveckling visa flexibilitet och initiativförmåga vid oförutsedda situationer i arbetet
- visa gott bemötande och empatiskt förhållningssätt

6. Säkerhet

Under varje period av VFU skall studenten ha utvecklat och eller vidareutvecklat förmågan till att:

- arbeta i enlighet med de lagar som styr sjukvården
- följa yrkesetiska regler
- följa rutiner och föreskrifter för hygien
- följa föreskrifter för den tekniska utrustning som används i arbetet
- ta hänsyn till kontraindikationer för undersökning och behandling
- rapportera till handledare och övrig personal på ett korrekt sätt

Bedömningskriterier för verksamhetsförlagd utbildning termin 4

KUNSKAP OCH FÖRSTÅELSE

1. Problemlösningsförmåga

Tillämpning av fysioterapiprocessen.

Student i termin 4 godkänd nivå:

- identifierar för patienten relevanta problem, men kan ibland behöva hjälp att prioritera bland dessa
- samlar in relevant och tillräcklig information för situationen
- kan planera och genomföra en ändamålsenlig undersökning, men kan behöva hjälp för att inkludera som att exkludera olika aspekter
- kan sätta upp realistiska mål tillsammans med patienten, men behöver viss hjälp ibland
- lägger självständigt upp en behandlingsplan för de flesta patienterna
- kan välja lämpliga behandlingsåtgärder och anpassa dem till patienten, men behöver hjälp ibland
- upptäcker oftast när behandlingen behöver modifieras eller avbrytas
- tar initiativ till diskussion med handledaren när mer hjälp behövs, till exempel vid ändring i behandlingsplanering
- kan utvärdera behandlingen mot uppställda mål samt utifrån ICF
- visar förmåga att kritiskt värdera sin egen problemlösningsförmåga
- visar god förmåga att självständigt reflektera och analysera, till exempel genom att ofta ta upp och diskutera relevanta frågor
- kan oftast föreslå annan behandling eller åtgärd som skulle kunna komplettera eller ersätta fysioterapi
- klarar oftast lösa problem inom rimlig tid och att strukturera sig i de olika delarna i fysioterapiprocessen

Student i termin 4 icke godkänd nivå:

- kan med viss hjälp samla in relevant information, men informationen är ofta ofullständig/begränsar sig till för få tillgängliga källor
- behöver ofta hjälp att planera och genomföra en ändamålsenlig undersökning som innehåller olika aspekter. Behöver ofta hjälp att identifiera patientens huvudsakliga problem och prioritera bland dessa
- behandlingsmålen är ofta orealistiska, irrelevanta och/eller oklart formulerade. Behöver ofta hjälp att upprätta en lämplig behandlingsplan
- kan med viss hjälp välja ut lämpliga behandlingsåtgärder men kan ofta inte föreslå anpassning av dessa till patienten
- behöver ofta hjälp att upptäcka när behandlingen behöver modifieras, stegras eller avbrytas och kan endast ibland föreslå adekvata förändringar
- behöver oftast hjälp att utvärdera behandlingen mot uppställda mål samt utifrån ICF

- har ofta svårigheter att kritiskt värdera sin egen problemlösningsförmåga
- visar på uppmaning begynnande förmåga att självständigt reflektera och analysera, men tar sällan självmant upp och diskuterar relevanta frågor
- har svårt att ge förslag till annan behandling eller andra åtgärder som skulle kunna komplettera eller ersätta fysioterapi
- har svårt att lösa problem inom rimlig tid och att strukturerar sin problemlösning

FÄRDIGHET OCH FÖRMÅGA

2. Undersökning och behandling

Tillämpning av metoder/tekniker och manuell färdighet. Koppling teori – praktik.

Student i termin 4 godkänd nivå:

- kan förbereda sig själv, patient, lokal och material på ett adekvat sätt
- klarar att välja ut och praktiskt tillämpa de flesta undersökningstekniker och behandlingsmetoder korrekt och effektivt. Undersökningsmoment och behandlingsinsatser är anpassade till patientens behov (innefattande även undervisning och information).
- uppmärksammar oftast problem i undersöknings- och/eller behandlingssituationen samt efterfrågar vid behov hjälp
- behöver ibland påminnelse om korrekt arbetsställning men kan korrigera denna på uppmaning
- kan motivera val av undersöknings- och behandlingsåtgärder utifrån adekvata bakgrundskunskaper
- klarar vid gruppbehandling, med hjälp av handledaren, att anpassa träningen till gruppens nivå samt har en begynnande förmåga att fånga upp individuella behov
- kan oftast disponera tiden

Student i termin 4 icke godkänd nivå:

- behöver ofta viss hjälp för att förbereda sig själv, patient, rum och material
- behöver ofta hjälp att välja ut och praktiskt tillämpa undersökningsmetoder och behandlingsmetoder korrekt (innefattande även undervisning och information)
- behöver ganska ofta hjälp att uppmärksamma problem i undersöknings- och/eller behandlingssituationen och/eller efterfrågar inte hjälp vid behov. Undersökningsmoment och behandlingsinsatser är inte anpassade till patientens behov (innefattande även undervisning och information)
- behöver ibland påminnelse om korrekt arbetsställning och kan då inte alltid korrigera denna på uppmaning
- har svårigheter att motivera val av undersöknings- och behandlingsåtgärder utifrån adekvata bakgrundskunskaper
- har, trots hjälp av handledaren, svårt att anpassa träningen till gruppens nivå och har svårt att uppfatta individuella behov
- har ofta svårt att disponera tiden

3. Kommunikation

Student i termin 4 godkänd nivå:

- har en tillfredsställande förmåga till professionell verbal och icke verbal kommunikation i de flesta patientmötena
- kan efter hand skapa en avspänd och förtroendefull relation till patienter, anhöriga och annan vårdpersonal/vårdgivare, men behöver stöd vid ”svåra” möten
- kan ofta styra samtalet tillfredsställande, till exempel inleder och avslutar tydligt, fokuserar på betydelsefull information, begränsar samtalet tidsmässigt
- visar förmåga att lyssna aktivt och bekräftar att hon/han uppfattat patientens känslor och behov (medför att patienten i regel känner sig förstådd)
- språket är lättförståeligt och anpassas oftast tillfredsställande till den aktuella situationen
- ger för det mesta relevant och tydlig information/instruktion till patienten/gruppen, anhöriga eller annan personal
- kan ha svårigheter att uppfatta behov av och att modifiera information/instruktion under pågående behandling/samarbete
- ger feedback till patienten/gruppen på ett konstruktivt sätt
- visar medvetenhet och egen ickeverbal kommunikation och förmåga att utnyttja den i samspelet med patienter
- klarar tillfredsställande att kommunicera med patient med särskilda behov (exempelvis hörselnedsättning, språksvårigheter och demens)
- tar initiativ till samarbete med handledare, anhörig, kollegor och andra vårdgivare

Student i termin 4 icke godkänd nivå:

- har en bristfällig förmåga till verbal och icke verbal kommunikation
- behöver relativt lång tid/flera möten och stöd för att skapa en avspänd och förtroendefull relation till patienter, anhöriga och annan vårdpersonal/vårdgivare. Behöver mycket stöd vid ”svåra” möten
- har svårt att styra samtalet, till exempel med att inleda och avsluta tydligt, fokusera på betydelsefull information, begränsa samtalet tidsmässigt
- har svårt att bekräfta att hon/han uppfattat patientens känslor och behov (medför att patienten känner sig osäker eller inte helt förstådd)
- använder ibland språket på ett otydligt sätt och har svårt att anpassa det till den aktuella situationen (jargong, ordval, fackspråk etc.)
- information/instruktion till patienten eller gruppen är ibland otydligt, otillräckligt eller för detaljerad
- har svårigheter att uppfatta behov av och att modifiera informationen under pågående behandlingsarbete
- ger otillräcklig feedback till patienten
- visar ofta bristande medvetenhet om ickeverbal kommunikation
- visar otillräcklig förmåga att medvetet utnyttja ickeverbal kommunikation i samspelet med patienten

- har trots hjälp svårigheter att anpassa kommunikationen till patienter med särskilda behov (exempelvis hörselnedsättning, språkstörning och demens)
- behöver ofta uppmaning och stöd för att ta initiativ till samarbete med handledare, anhöriga, kollegor och annan vårdpersonal

4. Dokumentation

Student i termin 4 godkänd nivå:

- skriver in adekvata undersökningsfynd och patientens framsteg i journalen, behöver ibland handledning i Fysioterapiprocessen. Behöver ingen uppmaning för att påbörja, genom- och slutföra dokumentationen inom rimlig tid.
- behöver ibland handledning för att skriva en förståelig och logiskt uppställd journal som svarar mot Patientdatalagens och VFU-platsens krav. Journalen visar en tillfredsställande klinisk, analytisk förmåga hos studenten.

Student i termin 4 icke godkänd nivå:

- brister genomgående i systematik och behöver ofta handledning i Fysioterapiprocessen. Behöver ofta uppmaning för att påbörja, genom- och slutföra dokumentationen i rimlig tid.
- behöver ofta handledning för att skriva en förståelig och logiskt uppställd journal som svarar mot Patientdatalagens och VFU-platsens krav.
- journalen visar ganska ofta brister i klinisk, analytisk förmåga hos studenten.

VÄRDERING OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT

5. Samverkan och förhållningssätt

Förhållningssätt till patienter och personal. Förmåga till ansvarstagande.

Student i termin 4 godkänd nivå:

- visar en god förmåga att samverka med det övriga i vårdteamet.
- respekterar patientens rättigheter och behov.
- klarar oftast av att planera och ta ansvar för den egna arbetsbördan, behöver ibland stöd för att ta ansvar för sina egna patienter.
- visar oftast flexibilitet och initiativförmåga när det gäller att hantera oförutsedda situationer i arbetet.
- är medveten om behovet av det egna lärandet. Visar intresse av och tar ofta ansvar för den egna inläringen, men behöver viss hjälp för att ta tillvara möjligheterna till professionell utveckling.

Student i termin 4 icke godkänd nivå:

- behöver ofta stöd och uppmuntran för att samverka/arbota med övriga i vårdteamet. Bristar ibland i att visa respekt för patientens rättigheter och behov. Behöver ofta stöd för att ta ansvar för sin egen arbetsbörda och för sina patienter.
- visar bristande flexibilitet och initiativförmåga när det gäller att hantera oförutsedda situationer i arbetet. Är inte alltid medveten om behovet av det egna lärandet. Tar inte tillräckligt ansvar för den egna inlärningen och behöver hjälp för att ta tillvara möjligheterna till professionell utveckling.

6. Säkerhet**Student i termin 4 godkänd nivå:**

- arbetar i enlighet med de lagar som styr sjukvården.
- verkar i enlighet med yrkets etiska regler.
- följer rutiner och föreskrifter för hygien, exempelvis vidtar adekvata åtgärder vid risk för blodsmitta och smittoöverföring. Visar god personlig hygien.
- följer föreskrifter för elektrisk apparatur och övriga behandlingsinstrument och för hjälpmedel.
- behandlar patienten tryggt, tar exempelvis hänsyn till fallrisk, kontraindikationer för manuell undersökning, behandling och apparatbehandling.
- ger korrekt information/instruktion till patient, anhörig och/eller annan vårdpersonal.
- svarar för korrekt överrapportering till handledare och övrig personal. Rapporterar incidenter till handledaren.

Student i termin 4 icke godkänd nivå:

- arbetar ej i enlighet med de lagar som styr sjukvården. Verkar inte i enlighet med yrkets etiska regler.
- följer ej rutiner och föreskrifter för hygien, exempelvis vidtar inte adekvata åtgärder vid risk för blodsmitta och smittoöverföring. Visar bristfällig personlig hygien.
- tar ingen hänsyn till kontraindikationer för manuell undersökning, behandling och apparatbehandling.
- behandlar inte patienten tryggt, tar exempelvis inte hänsyn till fallrisk, kontraindikationer för manuell undersökning, behandling och apparatbehandling.
- ger felaktig och/eller bristfällig information/instruktion till patient, anhörig och/eller annan vårdpersonal
- brister i ansvar för överrapportering till handledare och annan personal. Rapporterar inte incidenter till handledaren.